

מגד ירחים

ניסן

עלון חדשי להנחלת משנתו ומורשתו של מרן הראי"ה קוק זצ"ל ■ גיליון מס' 102 ■ ניסן תשס"ה

על משנת הראי"ה מאת הראי"ה קוק זצ"ל

יראת המות היא מחלת האדם הכללית, הבאה בעקב החטא. החטא יצר את המות, והתשובה היא התרופה האחת להכחיד אותו מן העולם... ההדרכה להסרת יראת המות צריכה לבוא על ידי ההתרגלות של אהבת החיים בערכם האמיתי. אורות הקודש, חלק ב, עמוד שפא

השחרור מיראת המוות

הרב בדבריו העמוקים מלמד אותנו ש"יראת המות" היא מחלה המאפיינת את כל המין האנושי. המוות שהגיע בעקבות החטא הקדמון הוא המקור לפחד זה. עקב היות המקור - "בחטא", הרי הדריכה אותנו התורה כיצד להירפא ממנו, והפתרון הוא חזרה בתשובה. התשובה לחטא יראת המות היא אהבת החיים בערכם האמיתי, הבנה עמוקה בערך הרוחני של החיים, שאיננו כמו-חומרי אלא איכותי: החיים האיכותיים ממשיכים גם בעולם הבא.

הפנמת מסר זה על פי דברי הרב בהמשך הדברים עשויה להביא לריפוי המחלה: "הולכת היא צורת המות, המטלת אימה, ומתבטלת, ותחתיה באה צורה של חזיון הויה, הראוי להערך בערכו האמיתי. ואז איננו עוד משבש את הדעות, והבינה חוזרת להתגלות, איך שלא יש כאן מות כלל, על פי אותו הציור המדכא וההרוס, שהוא שוכן בלב החיים לדכאם, ומסתכלים ביום המיתה ואומרים שירה, 'ד' אלקי גדלת מאד הוד והדר לבשת'". בעקבות הלימוד מתברר שהתפיסה שהמות הוא חידולן היא מוטעית, המוות הוא מעבר לעולם שונה במישור הפיזי, אבל במישור הרוחני קיימת המשכיות, והמיתה מביאה לקרבת ד': "ד' אלקי גדלת מאד". בספרו "אורות התשובה" (יא ג) מסביר הרב ש"כל מה שהתשובה מתעמקת יותר, הולכת יראת המות ומתמעטת, עד שפוסקת לגמרי. ומקומה לוקח המצב של 'ותשחק ליום אחרון'", הרי שתשובה עמוקה עשויה להביא את האדם למצב זה.

המפגש עם העולם בערכו העליון מתרחש בצורה גלויה בחודש ניסן, הקרוי בתורה "ראש חדשים" ו"ראשון לחודש השנה". כותב מרן הרב: "חודש ניסן נתעלה מכל חדשי השנה להיותו ראוי לניסים היוצאים מדרך הטבע... לעת עתה עוד אין לניסן יחס עם כל החדשים שיהיה ראוי להמנות עמהם על פי האמת במנין סידורי, כי ראשון ראוי להקרא בהיות השני מיוחס אליו סמוך לו במעלה, וכיון שהנהגת ניסן מתעלה על כל הנהגה אין ליחס אותו לשאר החדשים כי אם בשם ראש לכלום, מתנשא על כולם ולא ראשון להם. אבל לעתיד לבא... אז גם כן תהיה לניסן המעלה מפני שממנו התחילה הסיבה הכוללת המאחדת את הכל... על כן אמר: 'ראשון הוא לכם לחדשי השנה', שגם יתר החדשים יהיו אז סמוכים למעלתו, (מדבר שור, הדרוש הראשון). לפני הגאולה השלימה מסביר הרב, ניסן הוא "ראש" נבדל משאר החדשים, אבל לעתיד לבא הוא יהיה "ראשון" ושפיע על כל שאר החדשים. הנהגתו הניסית תהיה

מורגשת במשך כל ימות השנה.

שיאו של המפגש עם החיים בערכם העמוק הוא בליל התקדש חג: 'ובליל התקדש חג הננו מלאי גאולה, מלאי חירות עליונה, וחירותנו משחררת את רוחנו ורוח כל היקום, מגלה את האושר הצפון בנו פנימה, כי רוח אל חי העולמים בנו חי, 'בקרבת קדוש'. והחיים כולם באים למעמדם ורוחנו רואה את יקרת ערכם, את גודל שוויים ואת רוממות תשוקת תקוותם, אשר תבוא בטח, 'בטחו בד' עדי-עד, כי ביה-ד' צור עולמים'. ומתוך מקרא-הקודש אשר לחג הקדוש, הננו עומדים על המצפה ונחזה את רוח-החירות ההולך ונגאל, העולה במעלותיו מתוך כל עוצמת הסבוכים" (עולת ראייה, חלק ב', עמ' רנו, הגדה של פסח).

החירות הרוחנית הפנימית המתגלית בחג החירות מפגישה אותנו עם "האושר הצפון בנו פנימה" עם "רוח אל חי העולמים" ומתוך כך "החיים כולם באים למעמדם ורוחנו רואה את יקרת ערכם", ראייה זו תשחרר אותנו "ממחלת האדם הכללית" שהיא יראת המות.

המצה קרויה: "נהמא דאסוותא" - לחם רפואה, ומסביר הרב: "והמצה היא נהמא דאסוותא, רפואת הנשמה המשוחררת, חירות עליון, בגאולה שלמה" (אורות הקודש חלק ג, עמ' לו). בחודש ניסן ובמיוחד בחג המצות, מגיע לעולם כח של התחדשות. אכילת המצה נותנת לעם ישראל את היכולת לקבל כוחות מיוחדים בזמן מיוחד זה, ומאידך אכילת החמץ המנופח והגשמי שוללת מן האדם את היכולת לקבל את כוחות ההתחדשות המגיעים לעולם, ולכן התורה מענישה את האוכל חמץ בפסח בעונש החמור של הכרת: "החמץ עושה כח צביוני מיוחד, משולל כבר החופש הגמור, והאוכל חמץ בזה הפרק של התחדשות נשמתו ונשמת כנסת ישראל נוטל הוא חייו מהעולם, הכרת תכרת הנפש ההיא" (שם).

החודש "עלה המות בחלוננו" עם עקידתם של שמונת הקדושים תלמידי ישיבת "מרכז הרב", ישיבתו של מרן הרב זצ"ל. המפגש המזעזע עם המוות הרעיד את אמות הסיפים של בתי ישראל. מאידך-זכינו להפגש עם סיפורי חייהם של הקדושים הי"ד שקידשו את השם גם בחייהם, חיים של אמונה, תורה ותפילה, החיים בערכם האמיתי, חיים קדושים ונעלים.

נתפלל לקב"ה שחודש ניסן הבעל"ט יהיה חודש של גאולה, יציאה מכל המיצרים לחירות שלמה.

הרב בניהו ברונר, צפת ת"ו

bnayahu@012.net.il

נקודות למחשבה ודיון

- מדוע "יראת המות" היא "מחלת האדם הכללית"? כיצד מרפאים מחלה זו?
- מדוע חודש ניסן נקרא בתורה "ראש" ונקרא גם "ראשון"?
- מהו הריפוי של המצה ומהו הקלקול הנגרם מאכילת החמץ?

עבדות במשנת הרב

מרן הרב מקבל עולי רגל - פסח תרפ"ט

שפלים. רק אדנות אדם טוב יותר ומוסרי יותר תוביל אותם בדרך ישרה לחיים של יצירה, עשייה ותיקון. זו הסיבה שבגללה קילל נח את חם שתכונתו שפלה להיות עבד לאחיו, בייחוד לבני שם שיש להם תכונת מוסר גבוהה יותר. נראה, להוסיף לדברי נראה, להוסיף לדברי הרב כי אכן מאז שהשתחררו עמי אפריקה מהשלטון הלבן נעשות שם פעולות נוראות של שפיכות דמים וטבח מתמשך שטובחים בני שבטים שונים אלה באלה. גם מצב הבריאות הציבורית

והכלכלה ירד לשפל המדרגה, ויצירה תרבותית ראויה טרם נראית. מעניין גם לשים לב למושג הקיים בקרב ההיסטוריונים זה זמן והוא "כיבוש נאור", אשר משמעותו הצדקת כיבוש עם נחשל בידי עם בעל תרבות גבוהה יותר שמשפיע עליו לטובה מבחינה מוסרית טכנולוגית וחברתית. מכאן, בא הרב בביקורת על מי שרצה למצוא בכתבי-הקדש אסמכתא לביטול העבדות, וקורא להם "איצטגניינס הרואים ואינם יודעים מה רואים!" או אם נשתמש בלשון אחרת, דורשים דרשות של הבל ומייפים אותם

היא, יצרם הרע של האדונים גרם לכך שהעבדים הפכו בעיניהם למין רכוש ירוד שמותר להתעלל בו, כביכול אין להם רגשות, וכאילו אין הם בני-אדם ואף גרועים מבעלי-חיים. הרב קובע כי, הסיבה לכך שמצב העבדים ירד לשפל עמוק במיוחד בימי הביניים היא, כיון שעם ישראל אינו בארצו והשפעתו הרוחנית על העמים כמעט ופסקה. אילו היינו יושבים על אדמתנו כשבית-המקדש בראש ההרים, היה גם מושג העבדות מקבל את מקומו הנכון, והופך לברכה לעולם.

נמצאת אומר, לא העבדות מצד עצמה היא הבעייתית אלא האופן בו אנשים מיישמים אותה. ויתירה מזו, אנשים הראויים להיות עבדים הם כאלה שפעמים והחופש יביא להם ולעולם רע מכיון שהם נוטים לחיים

לכאורה מצפים היינו ממשנת הרב זצ"ל לדגול בשוויון בין בני האדם שהרי כולם נבראו בצלם, וגם אם איננו רואים את גדלות האדם בפועל - הרי הוא זה שלימדנו אודות הסגולה הפנימית שאינה נראית תמיד. לכן מפתיע הדבר שדוקא הרב מתייחס בחיוב למושג העבדות, שהוא לכאורה הגורם הבולט ביותר של אי-שוויון בין בני-אדם. אמנם אם נעיין בדבר נראה שאין סתירה לסגולה הפנימית, אדרבא דוקא זה מורה לנו אודות משמעות ההבדלים שבין בני אדם לבעלי חיים, וכך בינם לבין עצמם.

באיגרת פט (אגרות-הראי"ה, א) שכותב הרב לתלמידו ר' משה זיידל, בסמוך לעלייתו ארצה, מסביר הרב שהעבדות מצד עצמה איננה שלילית. אדרבא, היא באה כדי לעזור. הכיצד? כיוון שיש בעולם תמיד מעמדות של עניים ועשירים, העשירים עלולים לנצל את העניים באופן קיצוני ולא לדאוג כלל למצבם החומרי והבריאותי. כראיה לדבר הוא מביא את כורי-הפחם שאינם עבדים אלא שכירים. כיון שאין למעסיקהם בעלות על גופם אינם דואגים לרווחתם ולכמות אוויר די הצורך כדי שבראותם תישמר. כמו כן אין הם דואגים לבריאותם וכך קורה לעתים שהמכרות ממנוטטים וקוברים תחתם את הכורים. לבעל הבית לא נגרם באמת נזק במותם, מכיון שימצא פועלים אחרים. אילו היו קנויים לו בעצמם - היות ושילם ממון רב, הרי הם רכושו ובוודאי יחוס על כספו, לכן יתן להם תנאים טובים יותר באיורור ובבטיחות.

אלא שאם הרעיון כל כך טוב, מדוע אנו כל כך מתעבים את העבדות! התשובה לכך פשוטה

"רבינו נוצר מבטן להיות עבד ד', שרוי היה תמיד במחיצת הרצון העליון"

עבד לעם קדוש' כך חתם מרן הרב, בתואר זה ביטא את עיקר סגולתו ומהותו. שתי מדרגות לגדולי עולם המתהלכים בחצרות ד'. יש ענקי-רוח שהם בבחינת שרים - שרי קודש - ויש שהם בבחינת עבדים, עבדים של מעלה.

השר אינו רגיל לבוא תמיד לפני המלך, רק ברגעי רצון גדולים מופיע הוא אצל המלך בכל הדרו ומתייחד עמו, ואילו העבד - בן בית הוא, יוצא ונכנס בכל שעה (עין ברכות לד, ב). השר הולך "עם" המלך, ואילו העבד הולך "לפני המלך": "האלקים אשר התהלכו אבותי לפניו" (בראשית מה, טו).

אנשי רוח גדולים שהם בבחינת שרים, מתנשאים ברגעים נשגבים לשיאי מרומים, מופיעים וכנסים לפני ולפנים, ומתייחדים עם מקור החיים, מקור הרוח העליון, אבל אינם מתמידים ואינם ממשיכים בעקביות רצופה בהופעה אדירת קודש זו, ולעומתם אלה הגדולים שהם בבחינת עבדים - הם נמצאים תמיד במחיצת הרוח העליון, הם מתמידים וממשיכים בעליות הקודש שלהם. הרצון העליון כל כך טובע בנפשם ובלבבם, כל כך מוכר הוא וידוע להם, עד שהם הולכים ורצים תמיד לפניו. ומידה זו באה אצלם מתוך תמימותם הגדולה, מתוך השלמות המתמידה והרצופה שהם ברוכים בה - "התהלך לפני והיה תמים" (ראה בראשית רבה, פ' ל, יא), וכזה היה רבינו, הוא נוצר מבטן להיות עבד ד', הוא היה שרוי תמיד במחיצת הרצון העליון והתהלך לפניו בתמימותו הגדולה.

"מהמקור", הרב שמעון סטרליץ, ירושלים תשכ"ט, עמ' מט (מצ. נריה, מועדי הראי"ה עמ' שיג)

משנת מרן הרב זצ"ל

צ'יקור הרמב"ם

סדרת הרצאות של

פרופ' שלום רוזנברג הי"ד

בנושאי "החיסטיקה של האותיות"

(עיונים "בריש מילין")

תקיים בימי ראשון בשבוע

בין פסח לעצרת

בין השעות 19:00-20:30 בערב

ב"בית הרב"

תאריכי המפגשים:

• ו' באייר • י"ג באייר • כ" באייר • י"ב בסיון

צ'יקור חזקון!

אישים ואירועים

בחי מרן הראי"ה זצ"ל

ניסן תרס"ח 1908

מרן הרב מביע את שמחתו כי עתון "החבצלת" מתקדם ומביע תקוותו שההתקדמות תבטא לא רק במספר הימים שהוא יוצא לאור אלא גם בתוכנו.

מכתב אל העורך

עורך נכבד.

הבשורה הטובה שהחבצלת מתקדמת, שהרוח החי החדש החליף ומנשב בכנסת ישראל שעל אדמת הקודש, הוא הודד וזא להיות לכח פועל בתוך אותו האודן הסיחה לנושאי דגל הקדושה והאמונה. באה"ק, שמחני לא. מעט; הפץ אנכי לקות שההתקדמות הזאת לא תהיה מצומצמת רק בחוגה הבטויה, אף כ"פ שגם היא דבר חשוב הוא, אבל יותר מאותו ההבדל שיש בין עתון היוצא פעם ליוצא שלש פעמים בשבוע, הגנו הפצים לראות בהמדרגות המעלות את החבצלת ההרשה על החבצלת הישנה. רוח היום החדש, רעיונות היום, ודברים היום המסוקים כולם כטל היות ארץ החיים אשר יפיה בלבבות כאלה שורם החיים שבהם איננו אחר כ"א אותו עצמו אשר נדה על ישראל מאו נדה לעם על אדמת קודש זאת, שממנה החבצלת פירחת! זה אנו מקיים בעדק למצא בשפע בחבצלת ההרשה המתקדמת.

על התקוה הנעימה הזאת, הגני לחוק את ירך ידידי העורך הנכבד בשם מי ששכן את שמו בציון, שתמלאנה ברוח כונה וגבורה ברוח עצה ורושיה, ברוח דעה ויראת ד'. מצפה לאור דרכך בקודש המבכרך מאד אברהם יצחק הכהן קוק.

מרן הרב מצטרף לקריאת הרב חיים ברלין וקורא לראשי המוסדות בירושלים לתמוך במטבח הכשר שהוקם באניה הרוסית "ציצה" הנוסעת מאודיסה לארץ ישראל.

כ"ז ניסן תר"ע 1910

ע"ד יסוד בית תבשיל מאכלים כשרים

על האניות ההולכות מאדעסמא ליפן.

א.

ערוי סעם ה' הבוחר בציון וירושלם.

מהלל נקרא ה', כי זכינו לראות אות לבוכה, שהחלה לצפות לאם לאם נבואת ישעיהו בן אמוץ שאמר 'ישעיהו כ"ו י"ד' סלו סלו פנו דרך, הרימו מכשול מדרך עמי, ואם היתה כונה נבואה ז', שיוסרו סהררכים אנכי ננף וצורו מכשול, לא היה איסור מה הלשון 'מדרך עמי', שהרי תיקון זה הוא גם לכל באי עולם.

שאמר הרימו מכשול מדרך עמי, הכונה שקדם הגאולה יפנו דרך וירימו המכשול הסיוחד לדרך עמי, והודות לצור ישעיהו ית"ש, כי נתן בלב יראו ה' וחושבי שמו ותורתו לתקן באניה ההולכת מאדעסמא לעיה"ק יפו בית תבשיל ממאכל כשר בתכלית ההודור בעד אהב"י יראו ה' וחרדים על דברו למען לא יתדלו סלעלות לאה"ק ספני העדר סציאות סאכל כשר בספינה, וזהו שאמר הנביא, 'הרימו מכשול מדרך עמי'. ברוכים הנה לה' אהינו שברוסיא, הרבנים הגאונים והגבירים הנדיבים, שנתנו לכסף סוצא ורב עסל ויגיעה שבעה נששם עד, שהשינו רשיון לזה, ונתקשר ונתאהב שם שמים בלאומים על ידם, אשרי חלקם.

מרן הרב מבקש מקוראי "היסוד" לא לנהוג בזיון בדפי העתון בו מופיעים דברי תורה, ורעיונות קדושים.

י"א ניסן תרצ"ג 1933

הערה לקוראים

כי הרב הראשי הנראיה קוק שליט"א סבקש סאתנו להקיר שספני רעיונות הקדושים ודברי התורה המוכאים בעתוננו יש לשמור כל הנליונות ולא לנהוג בהם סנהג בזיון.

לפרטים נוספים ניתן לפנות למרכז התייעודי ב"בית הרב".

בפסוקים ומאמרי חז"ל שלא נתכוונו להם, אלו רואים בתורה דברי גנאי לניצול מחפיר של הזולת, ושבח גדול למיטיבים עם חבריהם, ואינם יודעים שביחס למי שנפשו עבדותית, הטוב הוא שיהיה עבד למי שנעלה ממנו.

יש להעיר כי בימים בהם הרב כתב את איגרתו, הדעה הרווחת היתה נגד עבדות, ודברים כאלה נחשבים היו (ועדיין) לפונדמנטליזם. אלא שכדרכו, לא נהג הרב להתרשם ולהיות מושפע מדעות שהן בבחינת "פוליטיקל קורקט" (מה ש"תקני" לומר ולבטא לפי קובעי השיח הציבורי מטעם עצמם). שרשיו של הרב היו נטועים במקום רוחני ומעשי שונה לגמרי, ומשם בא להשפיע ולפעול במציאות. לכן גם כשלאחרים היה הדבר נראה מוזר ולא ראוי - לא בוש הרב לאמרו ולפעול למענו. (והדוגמאות ההסטוריות - ידועות!)

כיון שבעבודת עסקינן, ראוי להסמך לכאן את דברי הרב בהסברו הנרחב על הצורך להיותנו עבדים במצרים כדי לקנות בנפשנו את התכונה העבדותית, להשתעבד לאחר. אלא שהעבודת במצרים היתה לעם שפל ומתוך צרות ויסורים, וכשהנציאנו הקב"ה ממצרים נתפנתה תכונת עבדותנו להיות עבדים לקב"ה ועבדות זו היא החירות האמיתית, אל תירא עבדי יעקב" (ועולת-ראיה חלק ב, הגדה של פסח עמ' רס-רסא). הרב עצמו היה רגיל לחתום במכתביו "עבד לעם קדוש על אדמת הקדש". וכבר קדמו בעניין העבדות רבנו יהודה הלוי, בחרויו המרוממים:

**עבדי הזמן עבדי עבדים הם
עבד ה' הוא לבדו אנושי
על כן בבקש כל אנוש חלקו
חלקי ה' אמרה נפשי.**

הרב אברהם וסרמן
גבעתיים ת"ו

"כל סדר הלילה הזה, מביא זרמים של קודש לכל השנה כולה"

"כל סדר הלילה, מצה ומרור, ד' כוסות והגדה, מביא זרמים של קודש לכל השנה כולה, לחיות גם בכל השנה כולה חיי-קודש בדביקות אמת להשי"ת. מצות אכילת מצה מרחיקה את האדם, מכל מיני התעוררות והתפעלויות אנושיות, תאוה וכל מדה רעה, והיא מעמידה אותו על ההרגש היותר נעלה, להרגיש את השי"ת, עמוק עמוק בקרב כליותיו ולבבו, שלא לעשות דבר גדול וקטן נגד רצונו ית"ש, להיות עבד להשם יתברך, ולא עבד לעבדים".

בהגדת "מי מרום" מרן הגרי"מ חרל"פ (הרב מ.צ. נרויה, מועדי הראי"ה שיב)

הרב יחיאל מיכל טוקצינסקי

ליטא, ט"ו טבת תרל"ד (1874) - ירושלים ח' ניסן תשט"ו (1955)

דרכו אבותינו ונביאינו הקדושים". באהבתו הרבה לארץ הוא לא יצא ממנה מיום בואו אליה. מלבד חיבוריו עסק בהרבצת תורה בישיבת "עץ חיים". ישיבה זו הכוללת תלמוד תורה וישיבה, נוסדה בקיץ תרט"ו בידי הרב שמואל סלנט בעיר העתיקה בירושלים. בתרס"ח רכשה הישיבה קרקע ברחוב יפו להקמת סניף של הישיבה. רבי יחיאל מיכל שהיה נשוי לנכדתו של הרב סלנט נתמנה בתקופה זו לכהן כראש הישיבה.

עם בואו של הגאון הרב אברהם יצחק הכהן קוק לארץ ישראל, נקשרו ביניהם יחסי ידידות מיוחדים. זכורים גם דבריו של הרב טוקצינסקי בכנס לכבודו של הראי"ה קוק בקיץ שנת תרע"ד שאמר "זוכים אנו לשבת כאן באולם, עם היהודי הגדול ביותר בעולם".

הרב טוקצינסקי היה בין החתומים בשם ישיבת "עץ חיים" על כתב ההכתרה של הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל לרב הראשי של ארץ ישראל.

על הקשר בין שתי דמויות אלו יעידו הדברים דלהלן אשר כתבם הרב טוקצינסקי בחוברת "שערי ציון".

הרב יחיאל מיכל טוקצינסקי נולד בט"ו טבת תרל"ד בעירה לכובץ שבליטא. אביו נפטר בהיותו צעיר, ואמו גידלה אותו לבדה. בשנת תרמ"ב, בהיותו בן 8 עלה ארצה והתגורר בבית סבו רבי משה פיזצר. הוא התקבל ללימודים בישיבת "עץ חיים" ובשנת תרנ"ז הוסמך להוראה ע"י הרב שמואל סלנט, רבה של ירושלים, שהיה סבה של אשתו. במשך השנים עסק בפעילות ציבורית ובחיבור ספרים ומאמרים הלכתיים, הוא היה הראשון אשר הוציא לוח שנה הלכתי המפרט את ההלכות והמנהגים שנתגבשו בקהילות הפרושים תלמידי הגר"א בא"י, בשילוב דעותיהם של רבנים נוספים. הלוח כלל זמנים הלכתיים אותם הוא קבע על פי פסיקותיו ההלכתיות ועל סמך תצפיות שערך כדי לקבוע זמני זריחת החמה ושקיעתה, והוא הלוח מקובל על כל שדרות הציבור גם בימינו, ויוצא לאור עד היום.

הגר"מ נפטר בח' בניסן תשט"ו ונטמן בהר המנוחות. מלבד גדולתו בתורה אהב אהבת נפש את ארץ ישראל וירושלים. פעם כשביקרו רבנים בביתו נשר עפר מן התקרה. הרבנים שאלו אותו איך הוא גר בבית רעוע כזה, והוא ענה להם: "על עפר זה

לסיקונו של מרן הגאון ראש הרבנים לא"י זצ"ל

ג' אלול תרע"ט - ג' אלול תרצ"ה

תרצ"ה, אחרי שש עשרה שנה השלמות מעת לעת - הובלנו למהר בואנו שוב לרבנו לקבלת פניו האחרונה...

בעומדנו מסביב למיטת רבינו הגווע התרוצצו במוחנו המחשבות המעורבות של שתי "ההקבלות" שחלו שתייהן ביום ג' אלול בצהריים: ערפלי זיכרונות עיממו והממו את רעיונותינו, הפנים הצהוליים, השמחים והמרנינים באותה העונה לפני שש עשרה שנה - למראה פני רבנו המפיקים אצילות והוד ומשולהבים קדושה ואורה, והפנים עטופי היגון והעיניים הדומעות עתה למראה הפנים הקודרות של מאורנו הגדול ההולך ודועך...

לנגד עינינו מתקפלת עתה תקופה שלימה, רבה הראשי הראשון לארץ ישראל שהבטנו עליו כעל מחזיר עטרת הנשיאות העתיקה והמזהירה שלנו, גומר את תקופתו, ומי יודע אם גם לא נגזת עתה שוב לזמן בלתי ידוע לנו...

אותו יום לפני שש עשרה שנה היה לנו חציו הראשון לקבלת רבינו ואותו יום שלאחר שש עשרה שנה היה לנו חציו השני לפרידת רבינו. ובשעה 5:20 כשהחמה התקרבה אל האופק עד עשר מעלות - ועליה היה להקיף רק עוד 15 הקפות יומיות להשלמת שבעים שנות מאורינו, שקע שמשנו הגדול, זה שהאיר לארץ ולדורים עליה, וגם השמש הגדול הזה לא שכבה אלא ששקעה לאופק אחר, לשמים אחרים במרחבי היצירה האין סופית. ובאופקנו אנו השאיר ערב מעורב ומעורפל, מבלי נדע לשער לעת עתה מה יביא לנו ערב זה, עד מתי יתארך, ומתי ומה יולד יום.

דברים מיוחדים אלו כתב בזמנו הרב יחיאל מיכל טוקצינסקי זכורנו לברכה.

הרב ישראל גליס
ירושלים ת"ו

שעה 12:00 בצהריים יום ג' אלול תרע"ט, שש עשרה שנה שלמות מעת לעת נגמר הטקס החגיגי של הבאת רבינו הרב הראשי לארץ ישראל לשערי ירושלים. בשעה זו בדיוק הבאנו את מרן רבנו הרב אברהם יצחק הכהן זצ"ל למעונו הארעי, שהוכן לו בבתי הבוכרים והושבנוהו על כסא הרבנות הירושלמית.

קבלת הפנים התחילה עוד בבוקר השכם בלוד, אשר שם קבלנוהו כשבא עם הרכבת ממצרים וסר ליום אחד ליפו לקחת ברכת פרידה מעדתו היפואית והתל אביבית. התפללנו ותיקין בלוד ובקבלנו את פניו בשובו מיפו, כדי לעלות לירושלים - היתה השמחה במעונה.

בנאומו ברכתונו הבענו כולנו את תקוותנו שזה ינחמנו ממעשינו ועיצבון ידנו, מאז לוקח מאתנו רבה של ירושלים הראשון הגאון חמי זקני מו"ר רבינו שמואל מסלנט זצ"ל. כולנו ריחפנו בשמי מרומים. זה רבנו גדול-הרוח, ירומם את קרן התורה והיהדות בעיר ירושלים ובארץ קודשנו.

מלוד נמשכה השרשרת הארוכה של האוטובוסים בשירה ובזמרה, עד שהגיעה התהלוכה לתחנה הראשונה בירושלים (בית מושב זקנים וזקנות המאוחד). שם בחצר שקושתה בקישוטים ובבימה מעוטרת באמצעה - חיכו לרבנו מסלתה ושמנה של ירושלים התורנית והציבורית. מעל הבימה השמיעו כל הנואמים את החדווה המפעמת בחללה של ירושלים, לתקופת הרב החדש. מדברותיו של רבינו ההגיוניות מלאי חיבה עזה לתורתנו ועמנו וארצנו - אשר השמיע לנו, גם בלוד, גם בחצר זו, הוכיחו לכולנו ששלושתן הן לו חטיבה אחת קשורה וצמודה בנשמתו הגדולה. משם נמשכה התהלוכה למעון רבנו, ולקול מצהלות ומחיאיות כפים הוכנס הביתה והתיישב על כיסאו בשעה 12:00.

ובאותו העונה, אותה השעה 12:00 בצהריים, ובאותו יום ג' אלול

**"ואנוכי הנני עבד נמכר לרבים, לעבד ולמשא,
לעם ה' המחל להכות שרשיו על אדמת נחלתו,
בתקוה גאולה וחיים חדשים ורעננים."**

אגרות הראיה קפד

עלון חדשי בהוצאת "בית הרב"
רח' הרב קוק 9, ת.ד. 6275, ירושלים 91062
טל' 02-6232560 פקס' 02-6242908

מועד ירחים

www.moreshet.co.il/beit-harav • betharav@zahav.net.il

עריכה: שושנה רייך עיצוב גרפי: אופירה קרקובר

